

Sygn. akt I CSK 573/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Władysław Pawlak

Protokolant Ewa Krentzel

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Z. w W.
przeciwko M. sp. z o.o. w W.
o zobowiązanie do udzielenia informacji,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 11 marca 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 stycznia 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

1) oddała skargę kasacyjną,

**2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 810 (osiemset
dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Stowarzyszenie Z. z siedzibą w W. wniosło na podstawie art. 105 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (w brzmieniu obowiązującym do dnia 18 lipca 2018 r. jedn. tekst Dz. U. 2018.1191 dalej, jako u.p.a.p.p.) o zobowiązanie pozwanej M. spółki z o.o. z siedzibą w W. do udzielenia, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku, informacji „w jakiej liczbie zwielokrotniono i wprowadzono przez pozwanego do obrotu, w okresie od 01 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2007 r., nośniki dźwięku i obrazu zawierające utwory słowne, muzyczne, słowno–muzyczne, choreograficzne w utworach audiowizualnych zamieszczonych na tych nośnikach, w szczególności ze wskazaniem liczby wyprodukowanych nośników z poszczególnymi utworami audiowizualnymi (z podaniem ich tytułów) oraz ceny hurtowej jednego egzemplarza nośnika”.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2016 r., Sąd Okręgowy w W. uwzględnił powództwo. Ustalił, że Stowarzyszenie Z. w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu art. 104 u.p.a.p.p. Powód działa w formie prawnej stowarzyszenia zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach. Na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) jest uprawniony do zarządzania prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych oraz słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych w utworze audiowizualnym, w tym na polach eksploatacji, jakimi są utrwalenie, zwielokrotnienie i wprowadzenie do obrotu. Informacja o zakresie udzielonego powodowi zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi wynika z ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski obwieszczenia MKiDN z 26 marca 2009 r. w sprawie ogłoszenia decyzji MKiDN o udzieleniu i o cofnięciu zezwoleń na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi (M.P. z 2009 r., Nr 21, poz. 270 ze zm.).

Pozwana M. spółka z o.o. z siedzibą w W. działa na polskim rynku od 1998 r. Jest niezależnym dystrybutorem płyt w Polsce. Zajmuje się dystrybucją filmów na płytach DVD, Blue-Ray, oraz VCD. Prowadzi działalność gospodarczą, mającą za

przedmiot między innymi reprodukcję zapisanych nośników informacji, sprzedaż detaliczną nagrań dźwiękowych i audiowizualnych.

W latach 2005-2007 pozwana spółka dokonała na swoje zamówienie zwielokrotnień, reprodukcji setek filmów na nośnikach dźwięku i obrazu, zawierających utwory wkładowe, tj. utwory słowne, muzyczne, słowno-muzyczne, choreograficzne w utworach audiowizualnych. O powyższym powód powziął wiadomość m.in. w toku innego postępowania sądowego oraz fragmentarycznych zestawień dokonanych zwielokrotnień nośników audiowizualnych z tłoczni T. spółki jawnej w B..

Na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 23 października 1998 r. i 28 lutego 2003 r., Stowarzyszenie F. jest uprawnione do zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polach eksploatacji jakimi są m.in. utrwalenie, zwielokrotnienie określoną techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową, wprowadzenie do obrotu, wprowadzenie do pamięci komputera. Pismem z 11 marca 2011 r. Stowarzyszenie Z. zwróciło się do Komisji Prawa Autorskiego przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów z wnioskiem w trybie art. 110¹⁷ w zw. z art. 107 u.p.a.p.p. o wskazanie tego Stowarzyszenia jako właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do pobierania stosownego wynagrodzenia należnego twórcom scenariuszy, utworów muzycznych i słowno - muzycznych, w związku ze zwielokrotnieniem (w tym reprodukowaniem, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p.) i wprowadzeniem do obrotu utworów audiowizualnych, wymienionych w załączniku nr 2 w okresie od IV kwartału 2000 r. do 31 grudnia 2004 r. oraz w roku 2007.

Postanowieniem z 16 grudnia 2013 r. Komisja Prawa Autorskiego oddaliła wniosek w odniesieniu do utworów muzycznych i słowno-muzycznych wymienionych w załącznikach nr 2A1 i 2B1 do pisma z 4 listopada 2013 r., wskazując, że w sytuacji, gdy nie działa inna organizacja zbiorowego zarządzania niż wnioskodawca w odniesieniu do tych utworów, właściwość powoda wynika z uzyskanego przezeń zezwolenia na zbiorowe zarządzanie na podstawie art. 110¹⁷ w zw. z art. 107 u.p.a.p.p. W uzasadnieniu postanowienia Komisja wskazała też,

że w zakresie utworów muzycznych i słowno-muzycznych stworzonych lub wykorzystanych w utworach audiowizualnych reprodukowanych na egzemplarzach przeznaczonych do własnego użytku osobistego, jedyną organizacją uprawnioną do pobierania wynagrodzenia dla twórców tych utworów należnego na podstawie art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. jest Stowarzyszenie Z.. W odniesieniu do autorów scenariuszy na polu eksploatacji obejmującym reprodukcję utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego, działa zarówno Stowarzyszenie Z. jak i Stowarzyszenie F.. W tym zakresie komisja wniosek uwzględniła, wyznaczając powoda jako organizację właściwą do pobierania wynagrodzenia względem tych autorów, którzy są wskazani we wniosku, a nie należą do żadnej organizacji.

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej Sąd Okręgowy podkreślił, że spór w niniejszej sprawie nie ma na celu ustalenia wysokości należnego powodowi wynagrodzenia, a wobec tego powód nie musiał wskazywać o jakie utwory audiowizualne konkretnie chodzi, jak również wykazywać, iż posiada stosowne umowy o reprezentację z twórcami utworów audiowizualnych.

Zdaniem Sądu Okręgowego z roszczeniem wystąpił podmiot legitymowany czynnie na podstawie zezwolenia stosownych władz oraz upoważnienia ustawowego zawartego w treści art. 105 u.p.a.p.p. a pozwanej nie udało obalić się domniemania prawnego wynikającego z tego przepisu. W szczególności nie zostało wykazane, że zakres przedmiotowy zezwolenia na zarządzanie prawami autorskimi przez powoda pokrywa się z zezwoleniem Stowarzyszenia F..

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko, że współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni na podstawie art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. do otrzymania wynagrodzenia z tytułu określonych w nim sposobów eksploatacji utworu audiowizualnego. Przewidziane w tym przepisie uprawnienie ma charakter samoistny, jest ono bowiem niezależne od przysługiwania praw do tzw. części wkładowych w utworze audiowizualnym. Z uwagi na tę okoliczność, wynagrodzenie to ma charakter dodatkowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwana spółka jest legitymowana biernie w niniejszym postępowaniu. Pojęcie korzystającego (w rozumieniu art. 70 ust. 3

w zw. z art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p.) z utworu audiowizualnego poprzez jego reprodukowanie na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego, powinno być interpretowane szeroko i obejmować musi nie tylko producenta, ale także dystrybutora utworu audiowizualnego na nośnikach.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych stosuje się także do zagranicznych twórców i artystów wykonawców. Wynika to z zasady asymilacji przyjętej w art. 5 pkt 11 i 4 u.p.a.p.p. i w przepisach konwencji międzynarodowych wiążących Polskę (zob. art. 3 ust. 1 porozumienia TRIPS, art. 5 aktu paryskiego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych w zw. z art. 9 porozumienia TRIPS, art. 2 ust. 2 międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych - Dz. U. z 1997 r. Nr 125, poz. 800, a także art. 12 TWE). Zakresem działania tej zasady, chroniącej jednakowo twórców utworów polskich oraz zagranicznych niezależnie od zasady wzajemności, zostały objęte unormowania przyznające współtwórcom utworu audiowizualnego i artystom wykonawcom wynagrodzenie przewidziane w art. 70 ust. 2¹ pkt 4, zastrzegające obowiązkowe pośrednictwo właściwej organizacji zbiorowego zarządzania przy dochodzeniu tych należności (art. 70 ust. 3) oraz ustanawiające na rzecz tej organizacji domniemanie określone w art. 105 ust. 1. Sąd zwrócił również uwagę na art. 70 ust. 4 u.p.a.p.p. z którego wynika, iż stosowne wynagrodzenie za korzystanie z zagranicznego utworu audiowizualnego w Rzeczypospolitej Polskiej może być ustalone ryczałtowo. Konsekwencją powyższego jest, iż domniemanie przewidziane w tym przepisie obejmuje - na polach eksploatacji określonych zezwoleniem - cały repertuar organizacji zbiorowego zarządzania, w tym utwory zagranicznych twórców oraz artystów wykonawców. Musi być ono - w myśl zasady asymilacji - rozumiane jednakowo w odniesieniu do twórców krajowych oraz zagranicznych. Nie ma zatem podstaw do różnicowania wyłączenia stosowania tego domniemania w zależności od przynależności twórcy do jednej z wymienionych grup.

Jako niezasadny ocenił Sąd Okręgowy zarzut pozwanej dotyczący przedawnienia roszczenia informacyjnego powoda. Podniósł, że roszczenie informacyjne, o którym mowa w art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p., służące ustaleniu należnego wynagrodzenia i opłat za wykorzystywanie utworów artystycznych,

jako samodzielne roszczenie majątkowe nie związane z działalnością gospodarczą, przedawnia się wedle ogólnych zasad przewidzianych w kodeksie cywilnym, a zatem zgodnie z art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. - w terminie 10 lat od dnia, kiedy roszczenie stało się wymagalne.

Wyrokiem z dnia 3 stycznia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację, jaką wniosła pozwana M. sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny podzielił dotychczasowe ustalenia i przyjął je jako własne.

Uznając za nieuzasadnione zarzuty naruszenia art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 130 k.p.c. wskazał, że nie jest konieczne sprecyzowanie utworów, związanych z roszczeniem informacyjnym, którego celem jest też uzyskanie informacji niezbędnych do podjęcia samej decyzji o ewentualnym dochodzeniu roszczeń finansowych oraz do określenia ich wysokości.

Powód nie ma obowiązku uprawdopodobnienia, że przysługuje mu wobec pozwanej jakieś konkretne roszczenie o zapłatę, któremu ma służyć roszczenie informacyjne. Nie musi wskazywać o jakie utwory audiowizualne konkretnie chodzi, jak również wykazywać, iż posiada stosowne umowy o reprezentację z twórcami utworów audiowizualnych. Wystarczające jest określenie kategorii praw i pól eksploatacji wyznaczonych przez zezwolenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz ogólne odwołanie do repertuaru tak aby pozwany mógł stwierdzić czy objęte nimi utwory wykorzystywał i w jakim rozmiarze. Jeśli bowiem do organizacji zbiorowego zarządzania należy wybór, jaki uczyni użytek z uzyskanych informacji, czy i z jakim roszczeniem wystąpi na drogę sądową, to w roszczeniu informacyjnym nie musi nawet wskazywać, że zasądzenia będzie dochodzić w przyszłości (por. wyrok SN z 6.07.2016 r. w sprawie IV CSK 653/15). Bezzasadne są więc również zarzuty pozwanej spółki odnoszące się do obowiązku wykazywania przez powoda zasadności i podstaw ewentualnego przyszłego roszczenia o zapłatę.

Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadne zarzuty dotyczące braku legitymacji czynnej powoda oparte na twierdzeniu, że prawo do tantiemy ustawowej przewidziane w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. jest uprawnieniem, które nie mieści się w pojęciu zbiorowego zarządu prawami autorskimi, nie jest bowiem prawem

autorskim. Powód nie może zarządzać utworem audiowizualnym i nie jest uprawniony do poboru tantiem ustawowych, tantiemy należą się współtwórcom utworu audiowizualnego z tytułu korzystania z utworu audiowizualnego a nie utworów wkładowych lub włączonych do utworu audiowizualnego choćby miały one zdolność do odrębnej eksploatacji. Utwór audiowizualny jest integralnym utworem współautorskim. Zgodnie z powyższym, zdaniem pozwanej spółki, jeśli powód domaga się takich właśnie roszczeń to uprawnionym jest także Stowarzyszenie F.. Zachodzi więc kolizja, uzasadniająca zdaniem pozwanej, brak możliwości zastosowania domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zakres uprawnienia powoda do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi wyznaczony jest przez rodzaj utworów oraz wskazane w decyzjach Ministra Kultury pola eksploatacji. Z decyzji tych nie wynikają dalsze ograniczenia. Użyte w nich wyrażenie: "zezwoienie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi" nie daje podstaw do uznania, że z zezwolenia wyłączone zostało prawo poboru tantiem ustawowych, dla których ustawodawca zastrzegł przymusowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania. Art. 70 ust. 1 u.p.a.p.p. ustanowił domniemanie, zgodnie z którym producent utworu audiowizualnego nabywa na mocy umowy o stworzenie utworu albo umowy o wykorzystanie już istniejącego utworu wyłączne prawa majątkowe do eksploatacji tych utworów w ramach utworu audiowizualnego jako całości. Jednocześnie w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. zastrzeżone zostało na rzecz współtwórców oraz twórców utworów wkładowych, a także artystów wykonawców wynagrodzenie (a według obowiązującego do dnia 6 czerwca 2007 r. u.p.a.p.p. reżyser, operator obrazu, twórcy scenariusza, twórcy innych utworów literackich lub muzycznych, które stworzone zostały do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane, oraz artyści wykonawcy) m.in. z tytułu reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego (pkt 4). Ma ono niewątpliwie charakter majątkowy i wiąże się wprost ze współtwórstwem utworu audiowizualnego. Nie ma więc też potrzeby aby w zezwoleniu Ministra Kultury wskazywano oddzielnie prawo do poboru tantiemy ustawowej określonej w art. 70 ust. 2 u.p.a.p.p.

Według Sądu Apelacyjnego, zbiorowe zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi obejmuje prawa majątkowe, a osobiste jedynie w odniesieniu do dzieł rozpowszechnianych bez ujawnienia autora (art. 8 ust. 3 u.p.a.p.p.), zbiorowe pobieranie wynagrodzeń w wypadkach ustawowo określonego uprawnienia (art. 20 ust. 3, art. 21 ust. 1 i 4, art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p.), obowiązkowe udzielanie zgody na korzystanie z utworów (art. 106 ust. 2 u.p.a.p.p.), opracowywanie i przedstawianie do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń oraz określanie zasad rozdziału uzyskanych środków między reprezentowane osoby.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Na domniemanie to nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Podstawę tego domniemania stanowi objęcie przez daną organizację zbiorowym zarządzaniem określonych praw na oznaczonych polach eksploatacji, co wymaga zezwolenia Ministra Kultury i Sztuki. Art. 107 u.p.a.p.p. z kolei przewiduje, że jeżeli na danym polu eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, organizacją właściwą w rozumieniu ustawy jest organizacja, do której należy twórca lub uprawniony z tytułu prawa pokrewnego, a gdy twórca lub uprawniony z tytułu prawa pokrewnego nie należy do żadnej organizacji albo nie ujawnił swojego autorstwa - organizacja wskazana przez Komisję Prawa Autorskiego, o której mowa w art. 110¹.

Odnosząc się do zarzutu strony pozwanej, że prawo do wynagrodzenia określone w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. nie jest autorskim prawem majątkowym bezwzględnym, Sąd Apelacyjny podzielił pogląd, zgodnie z którym, wynagrodzenie to stanowi element podmiotowego prawa autorskiego niezależnie od kwalifikacji wynagrodzenia jako prawa względnego czy bezwzględnego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie doszło do obalenia domniemania ustanowionego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. opartego na twierdzeniu, że na tym samym polu eksploatacji działa obok powoda także Stowarzyszenie F. albowiem nie zostało wykazane, że inna, poza powodową, organizacja działająca w tym

samym zakresie powołuje się wobec pozwanego na swój tytuł do tych samych praw. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, użycie w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. zwrotu "rości sobie tytuł" nie należy rozumieć jako "działa na tym samym polu eksploatacji w stosunku do tego samego rodzaju utworów". Roszczenie to domaganie się spełnienia jakiegoś świadczenia lub powoływanie się w stosunku do dłużnika na jakieś prawa. Jest to zatem zdecydowanie więcej niż sama możliwość działania wynikająca z zakresu udzielonego zezwolenia.

Wskazywane przez pozwaną, jako organizacja właściwa, Stowarzyszenie F., nie jest uprawnione do inkasowania wynagrodzeń należnych powodowi, zarządza bowiem prawami autorskimi do całości utworu audiowizualnego, powód natomiast zarządza prawami do określonych utworów wkładowych, literackich, słowno-muzycznych, choreograficznych. Wbrew twierdzeniom pozwanej, powyższe wynika także z uzasadnienia postanowienia Komisji Prawa Autorskiego z 16.12.2013 r., w którym jednoznacznie wskazano, że powód jest jedyną właściwą organizacją w zakresie utworów muzycznych i słowno-muzycznych stworzonych lub wykorzystanych w utworach audiowizualnych reprodukowanych na egzemplarzach przeznaczonych do własnego użytku osobistego. Na tym polu, zdaniem Komisji Prawa Autorskiego, działa tylko jedna organizacja zbiorowego zarządzania i nie zachodzą więc tutaj przesłanki do zastosowania art. 107 prawa autorskiego. W zakresie objętym niniejszym postępowaniem nie ma więc kolizji. Poza tym, nie budzi wątpliwości, że pozwany nie wykazał aby jakkolwiek inna organizacja domagała się od pozwanej spółki wynagrodzenia z tytułu tych samych utworów wkładowych objętych roszczeniem informacyjnym w tym postępowaniu.

Droga przewidziana w art. 107 u.p.a.p.p. (wskazanie organizacji właściwej przez Komisję Prawa Autorskiego) powinna zaś mieć zastosowanie tylko w takim przypadku, gdy między dwiema organizacjami zbiorowego zarządzania realnie powstał spór co do tego, która z nich ma prawo pobierać tantiemę ustawową na rzecz określonej grupy twórców.

Sąd Apelacyjny odwołując się poglądów orzecznictwa i piśmiennictwa uznał, że pozwana spółka jest biernie legitymowana do udzielenia informacji na żądanie powoda. Z art. 70 ust. 2 pkt 4 (obecnie art. 70 ust. 2¹ pkt 4) u.p.a.p.p. wynika,

że korzystającym jest podmiot, który wykorzystuje utwór w ten sposób, że jego zwiłokrotnione egzemplarze przekazuje osobom trzecim od ich osobistego użytku w czym mieści się także sprzedawanie egzemplarzy, przy czym nie budzi wątpliwości ustalenie sądu pierwszej instancji, że pozwany prowadzi sprzedaż i dystrybucję płyt DVD i że na jego zlecenie dochodziło do zwiłokrotniania a więc i reprodukowania utworów audiowizualnych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego uprawnienie z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. odnosi się również do repertuaru zagranicznego. Zgodnie z art. 5 pkt 4 u.p.a.p.p. przepisy ustawy stosuje się do utworów, które są chronione na podstawie umów międzynarodowych. W zakresie ochrony praw autorskich RP wiążą przede wszystkim konwencje wielostronne wskazane przez Sąd pierwszej instancji, przewidujące ochronę praw autorskich na zasadzie asymilacji, czyli zrównania twórców obcych z krajowymi, zaś z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej ochrona wynikająca z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych obejmuje obywateli innych państw Unii na zasadzie pełnej asymilacji, a więc tak jak obywateli polskich. Obowiązki zasady asymilacji oznaczają, że twórcy zagraniczni nie mogą być w Polsce w żaden sposób gorzej traktowani od twórców krajowych.

Sąd Apelacyjny podzielił argumentację Sądu Okręgowego odnośnie terminu przedawnienia roszczenia informacyjnego.

Pozwana M. Spółka z o.o. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. Oparła ją na obu podstawach wymienionych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach przepisów postępowania pozwana zarzuciła naruszenie art. 378 k.p.c. przez nierozpoznanie zarzutu apelacji polegającego na naruszeniu art. 325 k.p.c. przez sformułowanie tenoru sentencji w sposób uniemożliwiający określenie zakresu zasądzonych informacji przez użycie sformułowania „w szczególności”. Ponadto zdaniem pozwanej Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutu apelacji polegającego na naruszeniu art. 107 u.p.a.p.p. przez jego niezastosowanie przez Sąd pierwszej instancji pomimo przyjęcia przez ten Sąd, że na tych samych polach eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania a nadto, iż inna OZZ rości sobie tytuł do tych samych utworów audiowizualnych.

W skardze kasacyjnej zarzucono nadto naruszenie:

- art. 70 ust. 2 (obecnie art. 70 ust. 2¹) oraz art. 8, 17 i 18 ust. 1 i 3 u.p.a.p.p. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że prawo do wynagrodzenia tantiemowego wynikające z przepisu art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. stanowi element podmiotowego prawa autorskiego oraz że wynagrodzenie to należy się za korzystanie z utworów składających się na utwór audiowizualny a nie za korzystanie z utworów audiowizualnych jako całości,

- art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. przez jego zastosowanie do utworów reprodukowanych po dniu 6 czerwca 2007 r. oraz art. 70 ust. 2¹ pkt 4 przez jego niezastosowanie do utworów reprodukowanych po dniu 6 czerwca 2007 r.,

- art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. samodzielnie i w związku z art. 70 ust. 2 (2¹) pkt 4 u.p.a.p.p. przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że nie ma przeszkód do zastosowania wobec powoda domniemania z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. oraz przez błędne zastosowanie art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. i uznanie, że zezwolenie powoda odnosi się do pola tantiemowego a na pozwanej spoczywa obowiązek udzielenia informacji w tym zakresie,

- art. 107 u.p.a.p.p. przez jego niezastosowanie pomimo przyjęcia, że w sprawie na tych samych polach eksploatacji działa również SFP,

- art. 1 i art. 5 ust. 1 Konwencji Berneńskiej w zw. z art. 1 i w zw. z preambułą Konwencji Berneńskiej a także art. 3 ust. 1 TRIPS a także art. 3 ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 1 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów własności intelektualnej przez błędne przyjęcie, że zasadą asymilacji objęte jest nie tylko prawo do dzieła (prawo autorskie) lecz także dodatkowe wynagrodzenie (tantiema) z art. 70 ust. 2 (aktualnie 2¹) u.p.a.p.p.

Na tych podstawach pozwana Spółka wniosła uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w W. ewentualnie w przypadku uznania podstawy naruszenia przepisów postępowania za nieuzasadnione o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty przez zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając jako pierwsze zarzuty naruszenia przepisów postępowania należy podnieść, iż wskazany przez pozwaną art. 378 k.p.c. składa się z dwóch paragrafów regulujących różne kwestie. Nie mniej jednak z opisowej części uzasadnienia podstaw kasacyjnych można wyprowadzić wnioski, iż podstawę zaskarżenia stanowi w istocie art. 378 § 1 k.p.c. Ograniczając się do treści tego przepisu w związku z twierdzeniem pozwanej Spółki, że nie został rozpoznany sformułowany w apelacji zarzut naruszenia art. 325 k.p.c. nie można zgodzić się ze stwierdzeniem skarżącej, że użycie sformułowania „...w szczególności...” w opisie zakresu informacji, jaki powinna udzielić pozwana Spółka oznacza, że katalog tych informacji nie jest katalogiem zamkniętym. Zważyć bowiem trzeba, że Sąd posłużył się tym sformułowaniem jedynie dla określenia minimalnych danych dotyczących rozmiaru zwielokrotnienia i wprowadzenia do obrotu wskazanych w tym samym wyroku nośników dźwięku i obrazu oraz dochodów uzyskanych przez pozwaną ze sprzedaży tych nośników. Temu służy obowiązek podania liczby wyprodukowanych nośników z ujawnieniem ich tytułów oraz ceny hurtowej. Spełnienie tych warunków oznacza wykonanie nałożonego przez Sąd obowiązku udzielenia informacji.

Według utrwalonego w judykaturze poglądu z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r. II CSK 478/13, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., I PK 25/14, OSNP 2016, Nr 1, poz. 6, z dnia 7 listopada 2019 r., I CSK 433/18 oraz postanowienie z dnia 23 maja 2018 r., III CSK 4/18). Z lektury uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Apelacyjny rozważył postawione w apelacji zarzuty koncentrujące się wokół kwestii legitymacji powoda, opartej na treści art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. jako organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, do poboru tantiem ustawowych z art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. Niepodzielenie przez Sąd Apelacyjny postawionych zarzutów nie oznacza jednak, że nie zostały one rozpoznane w ramach obowiązków wynikających z treści

art. 378 § 1 k.p.c. Takie stanowisko Sądu drugiej instancji może być kwestionowane w ramach innych podstaw kasacyjnych, co zresztą znalazło swój wyraz w przedmiotowej skardze kasacyjnej.

Ponieważ zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania okazały się nieuzasadnione, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy przy ocenie pozostałych zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Do oceny skuteczności zgłoszonego roszczenia informacyjnego znajdują zastosowanie przepisy zamieszczone w rozdziale 12 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo autorskie i prawa pokrewne obowiązujące w dacie złożenia pozwu. Przepisy te zostały uchylone z dniem 19 lipca 2018 r. ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (art. 123 pkt 7, 142). Sama ustawa zmieniająca nie zawiera przepisów intertemporalnych, z których wyraźnie wynikałoby, że należy ją stosować do zdarzeń prawnych zaistniałych przed datą jej wejścia w życie (jak również nie wynika to z celu tej ustawy). Przewidziane w art. 105 u.p.a.p.p. uprawnienie zostało ściśle skonkretyzowane pod względem treści i podmiotu oraz temu uprawnieniu jest jednocześnie podporządkowany obowiązek innego podmiotu. Dlatego należy uznać, że norma ta ma charakter materialnoprawny i w razie uchylenia się przez zobowiązanego od wykonania nałożonego na niego obowiązku powstaje roszczenie, które może być dochodzone na drodze sądowej, a do egzekucji obowiązku nałożonego przez sąd ma zastosowanie art. 1050 k.p.c. (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r., III CZP 57/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 49, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 971/98, OSNC 2001, nr 6, poz. 97, z dnia 25 stycznia 2017 r., IV CSK 125/16, nie publ.). Wobec tego usprawiedliwione jest odpowiednie zastosowanie reguł międzyczasowych zawartych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Przepisy wprowadzające kodeks cywilny - Dz.U. Nr 16, poz. 94) przyjętej w tej ustawie zasady, że do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie kodeksu cywilnego stosuje się prawo dotychczasowe (art. XXVI tej ustawy).

Zgodnie z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie swojej działalności może się domagać udzielenia informacji oraz

udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Analiza podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów musi uwzględniać charakter zgłoszonego roszczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że informacyjne uregulowane w art. 105 ust. 2 p.a. (aktualnie art. 48 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi - Dz. U. z 2018 r. poz. 1293), jest podstawowym instrumentem pozwalającym organizacjom zbiorowego zarządzania - w sytuacji sporu z użytkownikiem na realizację ich zadań, zwłaszcza w zakresie poboru wynagrodzeń i opłat. Stanowi ono uprawnienie pomocnicze, które służy realizacji uprawnienia zasadniczego i ma gwarantować efektywną ochronę praw ustawowo zagwarantowanych. W art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. kładzie się nacisk na jego niezbędność do określenia wysokości dochodzonych wynagrodzeń i opłat, czyli potrzebę identyfikowaną celem, a nie na powinność wykazania zobowiązania pozwanego. Zakres tej niezbędności był w judykaturze interpretowany rozbieżnie. Ostatecznie przyjęto, że informacje niezbędne to takie, które są konieczne dla ustalenia, czy doszło do wkroczenia w sferę objętą zarządem, a jeżeli tak, to jakie utwory lub wykonania artystyczne są wykorzystywane i w jakim zakresie, oraz, czy są podstawy do wystąpienia do sądu. Powód nie ma natomiast obowiązku antycypacyjnego wykazania istnienia zobowiązania pozwanego, nie ma obowiązku uprawdopodobnienia zakresu czasowego, rodzaju i podstawy prawnej przyszłego powództwa o zasądzenie, gdyż jest to materia ewentualnego przyszłego postępowania o zasądzenie. Dopiero na podstawie uzyskanych informacji możliwe będzie stwierdzenie, czy jakiegokolwiek zobowiązanie, będące źródłem obowiązku pozwanego powstało, czy też istnieje nadal. Dlatego Organizacja zbiorowego zarządzania realizująca uprawnienie współtwórców do wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ (poprzednio ust. 2) pkt 4 u.p.a.p.p. nie musi wykazywać praw do konkretnych utworów. Roszczenie informacyjne może wyprzedzać nie tylko powództwo o ochronę autorskich praw majątkowych, ale przede wszystkim ma znaczenie dla podjęcia decyzji o wystąpieniu o taką ochronę (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r., III CZP 57/09, OSNC 2010 r., nr 4, poz. 49 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12, OSNC - ZD, nr D, poz. 62, z

dnia 6 lipca 2016 r., IV CSK 653/15, OSNC 2017/5/59 z dnia 9 listopada 2017 r., I CSK 51/17, nie publ.). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. (sygn. akt II CSK 707/18, nie publ.), powód może korzystać z uzyskanych informacji tylko w związku z dochodzeniem roszczeń i ma obowiązek zachowania ich w poufności oraz odpowiedniego przechowywania, a za naruszenie tego obowiązku ponosi odpowiedzialność na ogólnych zasadach.

Biorąc pod uwagę wynikające z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. wymagania należy przyjąć, że do powinności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi dochodzącej występującej z roszczeniem informacyjnym należy wykazanie swego statusu prawnego oraz zakresu przedmiotowego zarządzania uprawniającego, jak w niniejszej sprawie, do dochodzenia wynagrodzenia z tytułu korzystania przez określony podmiot z utworu audiowizualnego.

Powodowe stowarzyszenie wywiązało się z tych niezbędnych powinności. Poza wskazanymi wymaganiami, na etapie procesu informacyjnego nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia rozważania dotyczące bezwzględnego czy też względnego charakteru roszczeń tantiemowych, które miałyby wykluczać te prawa z kręgu autorskiego prawa majątkowego.

Podobnie ocenił tę kwestię Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 listopada 2016 r. (sygn. akt I CSK 784/15 nie publ.). W jego uzasadnieniu wskazał, że dla rozstrzygnięcia o uprawnieniu strony powodowej do dochodzenia tzw. dodatkowego wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. (obecnie art. 70 ust. 2¹ pkt 4 tego prawa), nie były niezbędne sugerowane w skardze rozważania dotyczące przesądzenia prawnego charakteru tych roszczeń (określanych przez stronę pozwaną jako „prawo do tantiemy ustawowej”), a przede wszystkim ich relacji do autorskiego prawa majątkowego do utworu jako prawa o charakterze bezwzględnym. Sąd Apelacyjny wyjaśnił zresztą w niezbędnym zakresie samodzielny charakter omawianego prawa jako niezależnego od wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy z producentem za udział w tworzeniu utworu audiowizualnego albo za włączenie do takiego utworu dzieła wcześniej już istniejącego. Chodzi tu o wynagrodzenie dodatkowe, przyznawane z racji określonej eksploatacji utworu, przy czym może ono być dochodzone jedynie za pośrednictwem organizacji zbiorowego

zarządzania (art. 70 ust. 3 prawa autorskiego). Jako nieprzekonującą ocenił Sąd Najwyższy prezentowaną próbę wykazania, że w art. 70 ust. 2 pkt 4 prawa autorskiego wspomina się jedynie o osobnej kategorii "innego uprawnienia" powstającego *ex lege*, do którego nie miałyby - według strony skarżącej - zastosowania art. 70 ust. 3, art. 104 ust. 1 i art. 105 ust. 1 prawa autorskiego jako postanowienia zastrzeżone jedynie dla bezwzględnych praw autorskich. Wystarczyło bowiem przesądzenie tego, czy wystąpiły o ogóle przesłanki powstania omawianego roszczenia ("prawa do tantiemy ustawowej"), wynikającego *ex lege* dla określonego kręgu autorów i czy objęte ono zostało - w razie zrealizowania się tych przesłanek - zezwoleniem wynikającym z odpowiedniej decyzji wydanej na podstawie art. 104 ust. 3 prawa autorskiego.

Powyższe stanowisko Sąd Najwyższy wyrażone w sprawie o zapłatę wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. znajduje tym bardziej zastosowanie w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 105 ust. tej ustawy.

Wynagrodzenie przewidziane w wymienionym przepisie należy się wskazanym w nim osobom w oderwaniu od wyłącznego prawa do korzystania z utworu i rozporządzania nim. Jest to wynagrodzenie dodatkowe, niezależne od praw autorskich przysługujących producentowi (istniejące obok praw majątkowych producenta), a jego podstawą nie są "zasady ogólne", lecz konkretny przepis ustawy - art. 70 ust. 2² u.p.a.p.p. Wynagrodzenie przyznane w tym przepisie jest uznawane w piśmiennictwie, jak i w judykaturze jako wynagrodzenie dodatkowe (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008 r. III CZP 57/08, uchwały z dnia 15 marca 2018 r., III CZP 105/17, OSNC 2019, nr 2, poz. 16, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., I CSK 935/14, nie publ.). Tytuł do dochodzenia tego wynagrodzenia ma swoją podstawę wyłącznie w przepisie art. 70 ust. 2² u.p.a.p.p. W konsekwencji prawo do wynagrodzenia zastrzeżone na rzecz uprawnionych wymienionych w tym przepisie może być dochodzone bez potrzeby obalania domniemania z art. 70 ust. 1 u.p.a.p.p.

Zgodnie z art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. prawo to realizowane może być jedynie przez właściwą organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Przepis ten stanowi wystarczającą podstawę legitymacji dla właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi do

zarządzania prawami współtwórców utworu audiowizualnego (poprzednio do dnia 5 czerwca 2006 r. głównego reżysera, operatora obrazu, twórców scenariusza, twórców innych utworów literackich lub muzycznych, które stworzone zostały do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane) oraz artystów wykonawców bez względu na to, jaki charakter ma wynagrodzenie przysługujące tym osobom. Wystarczy zatem, że organizacja zbiorowego zarządzania powoła się na bezwzględne prawo do wynagrodzenia z art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. oraz swoją "właściwość" przez wykazanie, że zezwolenie, na podstawie którego działa, obejmuje kategorię podmiotów uprawnionych do wynagrodzenia.

Nie ma racji skarżąca podnosząc w postępowaniu informacyjnym wszczętym na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p, zarzuty związane postanowieniami Konwencji Berneńskiej i Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej w kontekście możliwości dochodzenia wynagrodzeń na rzecz zagranicznych twórców i artystów wykonawców. Na tym etapie postępowania istotny jest bowiem zakres przedmiotowego zarządzania uprawniającego powoda do dochodzenia wynagrodzenia z tytułu korzystania przez określony podmiot z utworu audiowizualnego. Właściwość organizacji zbiorowego zarządzania dotyczy legitymacji w odniesieniu do rodzajowo oznaczonych dóbr na danym polu eksploatacji. Niezależnie od tego należy wskazać, że według dominującego w piśmiennictwie i przyjmowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych stosuje się do zagranicznych twórców i artystów wykonawców w tym także unormowanie zawarte w przepisie art. 70 ust. 2¹ (dawniej 2) u.p.a.p.p. ma zastosowanie także do zagranicznych twórców - współautorów utworu audiowizualnego. Wynika to z zasady asymilacji przyjętej w art. 5 pkt 1¹ i 4 u.p.a.p.p. i przepisach konwencji międzynarodowych wiążących Polskę (zob. art. 3 ust. 1 porozumienia TRIPS", art. 5 aktu paryskiego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, w związku z art. 9 porozumienia TRIPS, art. 2 ust. 2 międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych, Dz. U. z 1997 r. Nr 125, poz. 800, a także art. 12 TWE). Zakresem działania tej zasady, chroniącej jednakowo twórców utworów polskich oraz zagranicznych niezależnie od zasady wzajemności, zostały objęte unormowania, przyznające współtwórcom

utworu audiowizualnego i artystom wykonawcom wynagrodzenie przewidziane w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p., zastrzegające obowiązkowe pośrednictwo właściwej organizacji zbiorowego zarządzania przy dochodzeniu tych należności (art. 70 ust. 3) oraz ustanawiające na rzecz tej organizacji domniemanie określone w art. 105 ust. 1 tej ustawy (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 27 czerwca 2009 r., I CSK 35/09, OSNC 2010 nr 3, poz. 47, z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12 nie publ., z dnia 20 grudnia 2017 r., I CSK 149/17 nie publ.).

W skardze kasacyjnej podnosi się zarzut związany z nowelizacją art. 70 u.p.a.p.p. dokonaną ustawą z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. Nr 181, poz. 1293), polegającą między innymi na dodaniu art. 70 ust. 2¹ oraz odpowiedniej zmianie ust. 3 tego artykułu. Wprowadzone zmiany obejmują okres dochodzonej informacji a mianowicie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2007 r. Ustawa nowelizująca weszła w życie dnia 1 listopada 2007 r., przy czym wymienione zmiany weszły w życie od dnia 6 czerwca 2007 r. Artykuł 70 ust. 2 u.p.a.p.p. przyznawał głównemu reżyserowi, operatorowi obrazu, twórcy scenariusza, twórcom innych utworów literackich lub muzycznych stworzonych do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystanych oraz artystom wykonawcom uczestniczącym w utworze audiowizualnym, dodatkowe - w stosunku do uzyskiwanego od producenta z tytułu udziału w powstaniu utworu audiowizualnego - wynagrodzenie bezpośrednio od użytkowników za korzystanie na określonych polach. Obowiązujący obecnie art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p., ustanowiony w następstwie wyeliminowania z porządku prawnego art. 70 ust. 2 u.p.a.p.p. przez wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 maja 2006 r. (K 5/05), przyznaje dodatkowe wynagrodzenie, dotyczące tych samych pól eksploatacji, które wymieniał jego poprzednik, wszystkim współtwórcom utworu audiowizualnego oraz artystom wykonawcom w nim uczestniczącym. Zarówno zgodnie z art. 70 ust. 3 u.p.a. w brzmieniu poprzednim, odnoszącym się do mającego zastosowanie w sprawie art. 70 ust. 2 u.p.a.p.p., jak i w brzmieniu obecnym, odnoszącym się do art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p., wypłata wynagrodzenia przez korzystającego następuje za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W związku z tym trzeba zważyć, że sformułowane w pozwie żądanie obejmuje ogólnie utwory zamieszczone na

nośnikach dźwięku i obrazu nie przesądzając, czy chodzi o utwory stworzone do utworu audiowizualnego, czy w nim wykorzystane. Kwestia ta w związku z wprowadzonymi zmianami będzie mogła mieć znaczenie w razie wystąpienia przez powoda z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia.

Wobec podniesionego na wstępie związania Sądu Najwyższego poczynionymi dotychczas ustaleniami faktycznymi, zwłaszcza dotyczącymi uchylecia domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p., nie można też podzielić tych zarzutów skargi kasacyjnej, które koncentrują na braku legitymacji czynnej po stronie powodowego stowarzyszenia.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym przedmiotową skargę kasacyjną przychylił się do prezentowanego w piśmiennictwie i orzecznictwie poglądu, że do uchylecia tego domniemania nie wystarczy samo wskazanie, że istnieje inna organizacja działająca w tym samym zakresie. Kwestionujący legitymację danej organizacji w odniesieniu do konkretnych praw musi ponadto wykazać, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niego na swój tytuł do tych samych praw. Gdyby bowiem do obalenia domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. wystarczyło samo wskazanie działającej w tym samym zakresie innej organizacji, to w sytuacji, w której Ministerstwo Kultury i Sztuki zezwala na działanie wielu organizacji o pokrywającym się zakresie zarządzania, domniemanie to mogłoby utracić swoje praktyczne znaczenie (por. wyroki Sąd Najwyższego: z dnia 20 maja 1999 r., I CKN 1139/97, OSNC 2000, Nr 1, poz. 6 oraz z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 701/08, nie publ., z dnia 27 czerwca 2013 r. I CSK 617/12, OSNC-ZD 2014, nr D, poz. 62 odmiennie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 r., I CSK 35/09, OSNC 2010, nr 3, poz. 47).

Poza tym trzeba mieć na względzie, że w odniesieniu do tantiemy ustawowej podstawa materialnoprawna zarządu wykonywanego przez organizację zbiorowego zarządzania wynika z ustawy, tj. z art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. a ten przepis zakłada, że na danym polu eksploatacji i w odniesieniu do danej kategorii utworów działa wyłącznie jedna organizacja zbiorowego zarządzania. O tym, która z tych organizacji jest organizacją „właściwą” rozstrzyga treść uzyskanego przez nią zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zbiorowe zarządzanie

prawami autorskimi do określonych w nim kategorii praw i pól eksploatacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., I CKN 1139/97, OSNC 2000, nr 1, poz. 6, z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 971/98, OSNC 2001, nr 6, poz. 97, i z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12, nie publ.).

Powodowe Stowarzyszenie legitymuje się takim zezwoleniem odnoszącym się wprost do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym na polu eksploatacji określonym jako zwielokrotnianie. Z literalnego porównania zezwoleń udzielonych powodowemu Stowarzyszeniu oraz Stowarzyszeniu F. wynika, że treść udzielonych zezwoleń nie jest tożsama. Na te różnice zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 17 września 2014 r., (I CSK 621/13) oraz z dnia 20 grudnia 2017 r. (I CSK 149/17, nie publ.) odstępując tym samym od poglądów wyrażonych w wyroku z dnia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., (I CSK 35/09 - zob. też wyrok z dnia z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 431/14, nie publ.).

Status Stowarzyszenia Z. jako właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do pobierania stosownego wynagrodzenia należnego na podstawie art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. twórcom utworów muzycznych i słowno-muzycznych stworzonych (współtwórcom) w związku ze zwielokrotnieniem i wprowadzeniem do obrotu utworów audiowizualnych potwierdza postanowienie Komisji Prawa Autorskiego z dnia 16 grudnia 2013 r. wydane na podstawie art. 110¹⁷ w zw. z art. 107 u.p.a.p.p. oddalające wniosek Stowarzyszenia Z. o potwierdzenie jego uprawnień w tym zakresie w odniesieniu do utworów audiowizualnych wymienionych w załączniku do wniosku. Oceny tej nie zmienia sposób rozstrzygnięcia wniosku, skoro przyczyną jego oddalenia było przyjęcie, iż w odniesieniu do tych utworów nie działa inna organizacja zbiorowego zarządzania i nie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 107 u.p.a.p.p.. Na tej samej podstawie wskazano powodowe Stowarzyszenie jako właściwe w odniesieniu do wymienionych we wniosku twórców scenariuszy i dialogów, do pobierania dla nich wynagrodzenia z tytułu reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu do własnego użytku.

Wskazane okoliczności dostatecznie usprawiedliwiają legitymację powodowego Stowarzyszenia do wystąpienia z roszczeniem informacyjnym.

Bliższe uściślanie uprawnień powoda na etapie dochodzenia roszczenia informacyjnego nie jest niezbędne, co nie oznacza, że zwalniać będzie powoda od wykazania tych uprawnień na etapie określenia wysokości stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukcji konkretnie określonego już utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku, które to wynagrodzenie korzystający powinien wypłacić osobom wymienionym w art. 70 ust. 2 (2¹) pkt 4 u.p.a.p.p.z.

Jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego reprodukcja utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do osobistego użytku obejmuje zwielokrotnianie utworu audiowizualnego na nośnikach dźwięku i obrazu przeznaczonych do przekazywania na własność indywidualnym odbiorcom do ich osobistego użytku. Wobec tego nie chodzi o osobę, która bezpośrednio dokonuje zwielokrotnienia (reprodukcji) np. tłoczenie płyt DVD, ale o osobę, która wprowadza do obrotu we własnym imieniu i na własny rachunek egzemplarze utworów audiowizualnych (zob. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2016 r., I CSK 784/15, nie publ., z dnia 2 grudnia 2010 r., I CSK 33/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 89, z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 321/07, nie publ., z dnia 20 grudnia 2017 r., I CSK 149/17, nie publ.).

Zgodnie z art. 110 u.p.a.p.p. wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi powinna uwzględniać wysokość wpływów tego korzystającego, który bezpośrednio udostępnia utwór użytkownikowi a to znajduje odbicie w ilości i cenie, jaką płaci użytkownik za egzemplarze utworów audiowizualnych. Dlatego zobowiązanie pozwanej Spółki do podania tych danych nie narusza ani art. 105 ust. 2 ani art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną pozwanej Spółki rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

jw